

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

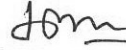
पुराणेतिहास
शास्त्री : चतुर्थ-सत्रार्द्धः

DSCC – 8

क्र.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	विष्णुपुराणपरिचयः। <ul style="list-style-type: none"> पुराणलक्षणम्। पुराणेषु विष्णुपुराणस्य स्थानम्। वंशानुक्रमवर्णनम्।	1	16-20
2	वैवस्वतमनुवंशविवेचनम्। <ul style="list-style-type: none"> वैवस्वतमनुवंशे इक्ष्वाकुवंशः, सौभरिचरित्रञ्च। मान्धातृसन्ततयः, सगरोत्पत्तिः, त्रिशङ्कुस्वर्गारोहणञ्च। सगरसौदासखट्वाङ्गादीनां चरितम्। श्रीरामचरितम्। निमिचरितं, तद्वंशवर्णनञ्च।	1	16-20
3	सोमवंशस्य विस्तृतं विवेचनम्। <ul style="list-style-type: none"> चन्द्रबुधपुरुवश्चरितम्। जहोः गङ्गापानं, जमदग्निविश्वामित्रोत्पत्तिश्च। काश्यपवंशवर्णनम्। महाराजरजेः तत्पुत्राणाञ्च वर्णनम्।	1	16-20
4	यदुवंशचरितम्। <ul style="list-style-type: none"> ययातिचरितम्। सहस्रार्जुनचरितम्। क्रोष्टुवंशवर्णनम्।	1	16-20

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

निर्धारितः पाठ्यग्रन्थः

१. विष्णुपुराणे चतुर्थोऽंशः (1-12 अध्यायाः), गीताप्रेस, गोरखपुरा

सहायकः सन्दर्भग्रन्थः

- * विष्णुमहापुराणम्, प्रकाशाख्यव्याख्यासहितम्, परिमल पब्लिकेशन्स्, दिल्ली।
- * पुराणपर्यालोचनम् (1-2 भागः), डॉ. कृष्णमणि त्रिपाठी, चौ. सुर. प्रकाशन, वाराणसी।
- * विष्णुपुराण का भारत, डॉ. सर्वानन्दपाठक, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

पुराणेतिहास
शास्त्री : चतुर्थ-सत्रार्द्धः

DSCC – 9

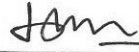
क्र.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	श्रीमद्भगवद्गीतायाः स्वरूपं वैशिष्ट्यञ्च। • अर्जुनविषादयोगः। • सांख्ययोगः। • कर्मयोगः। • स्थितप्रज्ञस्य लक्षणं महत्त्वञ्च।	1	16-20
2	ज्ञानकर्मसंन्यासयोगः, आत्मसंयमयोगश्च। • यज्ञस्यावश्यकता, तत्फलञ्च। • ध्यानयोगः तन्महत्त्वञ्च। • योगारूढपुरुषस्य स्वरूपम्। • योगभ्रष्टस्य गतिः।	1	16-20
3	ज्ञानविज्ञानयोगः। • ज्ञानविज्ञानयोः स्वरूपम्। • भगवतः सर्वव्यापकत्वम्। • भक्तानां श्रेष्ठत्वप्रतिपादनम्। • आसुरस्वभावयुतानां गतिः।	1	16-20
4	अक्षरब्रह्मयोगः राजविद्याराजगुह्ययोगश्च। • अक्षरब्रह्मस्वरूपम्। • शुक्लकृष्णमार्गौ। • जगदुत्पत्तिः। • सकामनिष्कामोपासना।	1	16-20

निर्धारितः पाठ्यग्रन्थः

१. महाभारते भीष्मपर्वणि (25-33 अध्यायाः), गीताप्रेस, गोरखपुरा

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

सहायकः सन्दर्भग्रन्थः

- * श्रीमद्भगवद्गीता (1-9अध्यायाः), गूढार्थदीपिकाटीका, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, दिल्ली।
- * श्रीमद्भगवद्गीता, अन्वयपदच्छेदव्याख्या, गीताप्रेस, गोरखपुर।
- * श्रीमद्भगवद्गीता (1-9अध्यायाः), शाङ्करभाष्यसहिता, गीताप्रेस, गोरखपुर।
- * श्रीमद्भगवद्गीता रहस्य, बालगंगाधरतिलक, चित्रशाला छीम प्रेस, पूना।
- * गीता का तात्त्विक विवेचन, आचार्य भास्करानन्द लोहनी, हिन्दी ग्रन्थ एकादमी, लखनऊ।
- * गीतार्थ संग्रहव्याख्या, वेङ्कटाचार्य स्वामी, वेङ्कटाचार्य ग्रन्थमाला।

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

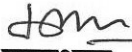
पुराणेतिहास
शास्त्री : चतुर्थ-सत्रार्द्धः

DSCC – 10

क्र.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	पुराणेतिहासयोः सामान्यपरिचयः। <ul style="list-style-type: none"> पुराणशब्दस्य व्युत्पत्तिः। इतिहासशब्दस्यार्थः। पुराणोपकरणानि इतिहासभेदः।	1	16-20
2	पुराणानां परिचयः। <ul style="list-style-type: none"> अष्टादशपुराणानि तत्परिचयश्च। सात्त्विकपुराणानि। राजसपुराणानि। तामसपुराणानि। अष्टादशपुराणातिरिक्तपुराणानि ।	1	16-20
3	पुराणलक्षणानि। <ul style="list-style-type: none"> पुराणसामान्यलक्षणम् (पञ्चलक्षणानि)। पुराणविशेषलक्षणम् (दशलक्षणानि)। ब्रह्मवैवर्तौक्तदशलक्षणानि।	1	16-20
4	इतिहासग्रन्थयोः परिचयः। <ul style="list-style-type: none"> रामायणस्य तत्कर्तुः च परिचयः। रामायणस्य वैशिष्ट्यम्। महाभारतागतिक्रमः। महाभारतस्य परिचयः वैशिष्ट्यञ्च।	1	16-20

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांक : 17/09/2024

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

निर्धारितः पाठ्यग्रन्थः

- * पुराणपर्यालोचनम् (1-2 भागः), डॉ. कृष्णमणि त्रिपाठी, चौ. सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

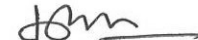
सहायकः सन्दर्भग्रन्थः

- * पुराणदिग्दर्शन, माधवाचार्य शास्त्री, नई दिल्ली।
- * अष्टादश पुराणदर्पण, प. ज्वालाप्रसाद मिश्र, राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नई दिल्ली।
- * पुराणपरिशीलनम्, म.म.प.गिरिधर शर्मा चतुर्वेदी, बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना।
- * पुराणविमर्श, पं. बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी।
- * अष्टादशपुराणपरिचयः, डॉ. कृष्णमणि त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- * पुराणसौरभम्, प्रो.मिनतिरथ, शतरूपा प्रकाशन, पुरी।
- * इतिहास पुराण का अनुशीलन, रामेश्वरसिंह, इण्डोलजिकल् बुक् हाउस्, वाराणसी।

पुराणेतिहासविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. मखलेश कुमार

दिनांकः 17/09/2024

हस्ताक्षरम्